

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв

Кафедра хореографії та спортивних дисциплін

З А Т В Е Р Д Ж У Ю

Директор НН інституту культури і мистецтв

Олена УСТИМЕНКО-КОСОРІЧ

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконавська майстерність хореографа

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність В6 Перформативні мистецтва

(шифр і назва)

освітня-програма/програми Хореографія

(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією

НН інституту культури і мистецтв

«29» серпня 2025 р.

Голова Олександр РУДЕНКО

Суми – 2025

Розробники:

1. Ткаченко Ірина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.
2. Максименко Анатолій Іванович – старший викладач кафедри хореографії та спортивних дисциплін.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри хореографії та спортивних дисциплін.

Протокол № 1 від 28 серпня 2025 р.

Завідувача кафедри

кандидат педагогічних наук, доцент Ірина ТКАЧЕНКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й,	
		Семестр	
1-й,			
Лекції			
8 год.			
Практичні, семінарські			
20 год.			
Лабораторні			
Самостійна робота			
90 год.			
Консультації:			
2 год.			
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: Залік	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна «Виконавська майстерність хореографа» має на меті формування у здобувачів здатності до усвідомленого, емоційно насиченого і професійно довершеного сценічного втілення хореографічного образу, поглиблення навичок інтерпретації та виконавської творчості у різних хореографічних жанрах і стилях.

Дисципліна передбачає такі завдання, як: сформулювати розуміння виконавської майстерності як синтезу техніки, художнього мислення та сценічної виразності; навчити працювати над сценічним образом, втілюючи його через мову рухів, міміки, пластики; ознайомити з методами роботи над хореографічною роллю в контексті жанрово-стильового розмаїття; розвивати здатність до творчої інтерпретації хореографічного матеріалу; удосконалити навички взаємодії з партнером, ансамблем, режисером та хореографом-постановником.

Засвоєння програмного матеріалу дисципліни «Виконавська майстерність хореографа» забезпечує оволодіння загальними та фаховими компетенціями відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія»:

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі хореографії у процесі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. **ЗК1.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК2.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність). **ЗК3.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. **ЗК4.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей. **СК1.** Усвідомлення місця та ролі хореографічної культури у сучасному соціокультурному просторі, здатність виявляти новітні тенденції та перспективні напрями розвитку хореографії. **СК2.** Здатність виявляти та вирішувати проблеми (дослідницькі, творчі, організаційні) у сфері фахової діяльності. **СК4.** Здатність до художньо-критичної діяльності у сфері хореографії. **СК6.** Здатність розробляти і впроваджувати авторські інноваційні педагогічні та мистецькі методики та технології. **СК9.** Здатність до балетмейстерської розробки та втілення хореографічних творів. **СК10.** Усвідомлення синтетичної природи хореографічного мистецтва та багатоманітності його можливих зв'язків з іншими мистецтвами у хореографічному творі. **СК14.** Здатність презентувати власний творчий, науковий продукт, використовуючи традиційні та інноваційні комунікаційні технології. **СК15.** Здатність здійснювати художньо-просвітницьку діяльність з метою пропаганди хореографічного мистецтва. **СК17.** Здатність розробляти і втілювати авторські хореографічні твори різноманітні за формою, жанром, виражальними засобами з використанням традиційних та новітніх прийомів їх створення.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: передумовою вивчення дисципліни є базові знання, уміння, навички з дисциплін хореографічного циклу (Історія хореографічного мистецтва, Теорія та методика викладання класичного танцю, Теорія та методика викладання народно-сценічного танцю, Теорія та методика викладання українського народного танцю, Теорія та методика викладання сучасного танцю) відповідно до освітньо-професійної програми «Хореографія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти; сформовані практичні навички виконання танцювальних технік (класичної, народно-сценічної, сучасної хореографії); розуміння принципів побудови хореографічного образу, композиції та структури танцювального твору; володіння загальнокультурною ерудицією та навичками критичного аналізу хореографічних творів.

Постреквізити: у подальшому навчанні та професійній діяльності дисципліна «Виконавська майстерність хореографа» забезпечує оволодіння здобувачами комплексом виконавських умінь і навичок у різних хореографічних стилях та техніках; демонструє здатність до створення переконливого сценічного образу через пластику, міміку, жест; вчить здобувачів застосовувати різні засоби сценічної виразності для розкриття драматургії хореографічного твору. Дисципліна є вагомою для подальшого опанування таких освітніх компонентів, як «Мистецтво балетмейстера», а також під час проходження практичної підготовки, зокрема «Асистентської (педагогічної) практики хореографа» та «Виробничої (хореографічної) практики за фахом», під час підготовки та написання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

3. Результати навчання за дисципліною

Результати навчання за дисципліною «Виконавська майстерність хореографа»:

ПРН1. Організовувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для провадження педагогічної, адміністративно-управлінської, балетмейстерської, науково-дослідної діяльності в сфері хореографії.

ПРН2. Адаптуватися та діяти в новій ситуації, пов'язаній з роботою за фахом, генерувати нові ідеї задля вирішення проблемних ситуацій.

ПРН3. Організовувати колективну діяльність задля реалізації планів, проектів.

ПРН4. Використовувати комунікаційні технології для професійних контактів, брати участь у дискусіях з проблем розвитку мистецтва та освіти.

ПРН6. Виявляти тенденції та перспективи розвитку хореографічної культури у процесі аналітичного осмислення подій та фактів минулого та сучасності.

ПРН7. Виявляти дослідницькі, балетмейстерські, організаційні, педагогічні проблеми у процесі фахової діяльності, причини їх виникнення, розробляти програми їх вирішення.

ПРН9. Володіти навичками художньо-критичного осмислення явищ хореографічної культури сучасності в контексті загальнономистецького поступу.

ПРН12. Сприяти різнобічному розвитку здобувачів освіти, використовуючи мистецько-педагогічний потенціал хореографічного мистецтва.

ПРН14. Розробляти та втілювати

хореографічні твори, креативно підходити до обрання жанру, форми, виражальних засобів відповідно до теми і ідеї. **ПРН16.** Визначати місце та роль хореографічної складової в контексті різножанрового художнього проекту як одного із засобів реалізації творчої ідеї, використовуючи традиційні та альтернативні хореографічні техніки, комплексні прийоми, залучаючи суміжні види мистецтв. **ПРН19.** Презентувати власні мистецькі, педагогічні та наукові досягнення, використовуючи різноманітні комунікаційні технології. **ПРН20.** Популяризувати хореографічне мистецтво у процесі різноаспектної художньо-просвітницької діяльності.

ПРН22. Реалізовувати повний цикл багаточастинного балетмейстерського твору – від творчого задуму до сценічного втілення, з урахуванням власного досвіду, наявних вимог та ресурсів, інших умов.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90 – 100	Студент демонструє глибокі, системні знання з теоретичних і практичних аспектів дисципліни. Вільно оперує спеціальною термінологією, володіє високим рівнем виконавської техніки, художньої виразності та сценічної культури. Уміє здійснювати глибокий аналіз творів, аргументовано висловлювати власну позицію, креативно підходить до виконання завдань. Виконує завдання повно, логічно, грамотно й творчо, демонструє високий рівень критичного, аналітичного та образного мислення.
82 – 89	Студент володіє достатніми знаннями й навичками, добре орієнтується у матеріалі, проте допускає незначні неточності у використанні термінології чи деталях. Виконавські завдання виконує на високому рівні, демонструючи технічну підготовку та сценічну виразність, але іноді спостерігається недостатня глибина аналізу або часткова аргументованість власної позиції.
74 – 81	Студент у цілому засвоїв зміст дисципліни, має загальне уявлення про основні положення виконавської майстерності та історичні етапи розвитку хореографії. Виконавські завдання виконує правильно, але з окремими методичними чи технічними неточностями. Креативність і здатність до міждисциплінарних зв'язків виявляються обмежено.
64 – 73	Студент володіє фрагментарними знаннями й неповною виконавською підготовкою. У відповідях та виконанні завдань допускає значні помилки, аналіз і інтерпретація матеріалу поверхові. Технічний рівень і сценічна виразність недостатні. Самостійність та критичне мислення проявляються слабо.
60 – 63	Мінімальний рівень засвоєння дисципліни. Виконавські завдання виконані формально, з численними неточностями, студент слабо орієнтується у ключових положеннях дисципліни. Аналітична та творча діяльність виявляються епізодично, креативний підхід відсутній.
35 – 59	Студент не володіє базовими знаннями й виконавськими навичками, відповіді фрагментарні, непослідовні. Виконання завдань поверхове, без логіки та аргументації, відсутні узагальнення й власна позиція.
1 – 34	Студент не опанував навчальний матеріал, не володіє виконавськими навичками та теоретичними знаннями. Завдання не виконані або виконані формально. Відсутні креативність, аналітична діяльність і сценічна виразність. Навчальні цілі не досягнуті.

Розподіл балів

Поточний контроль							Разом	Сума
РОЗДІЛ 1								
Т. 1.1	Т. 1.2	Т. 1.3	Т. 1.4	Т. 1.5	Т. 1.6	Т. 1.7		
Поточний контроль							75	100
5	5	15	5	15	5	25		
Поточний контроль							25	
3	3	4	3	4	3	5		

Деталізований розподіл балів:

Поточний контроль 75 балів	
Тема / Розподіл балів	Максимум балів
Розділ 1. Теоретичні засади виконавської майстерності	
Тема 1.1. Поняття виконавської майстерності в хореографічному мистецтві - активна участь на занятті – 2 бали; - відповіді на питання – 3 бали.	5 балів
Тема 1.2. Сценічна дія, образ, роль: - активна участь на занятті – 2 бали; - відповіді на питання – 3 бали.	5 балів
Тема 1.3. Формування сценічного образу засобами уяви, емоційної пам'яті та пластики: - вправи на розвиток сценічної уяви, емоційної пам'яті, внутрішнього бачення образу – 5 балів; - демонстрація пластичного етюду на передачу характеру, емоційного стану та конфліктної ситуації – 5 балів; - побудова коротких композицій на основі заданої емоції або характеру персонажа – 5 балів.	15 балів
Тема 1.4. Інтерпретація та імпровізація: - активна участь на занятті – 2 бали; - відповіді на питання – 3 бали.	5 балів
Тема 1.5. Імпровізація та інтерпретація в хореографічному виконанні: - виконання імпровізаційних завдань у різних стилях хореографії – 5 балів; - інтерпретація фрагментів з класичних та сучасних хореографічних творів – 5 балів; - пластична свобода, виразність, індивідуальний стиль – 5 балів.	15 балів
Тема 1.6. Постановочна діяльність виконавця: взаємодія з режисером, хореографом, ансамблем: - активна участь на занятті – 2 бали; - відповіді на питання – 3 бали.	5 балів
Тема 1.7. Підготовка та сценічне втілення хореографічного номеру: - робота над хореографічною мініатюрою, етюдом або варіацією (індивідуально чи в парі) – 10 балів; - партнерна взаємодія – 10 балів; - організація репетиційного процесу – 5 балів.	25 балів
Підсумковий контроль – 25 балів (залік)	
Відповіді на теоретичні питання – 10 балів; демонстрації власного етюду або фрагмента ролі – 10 балів; відповіді на додаткові питання – 5 балів.	25 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

- Згідно Положенню про порядок визнання результатів навчання, здобутих у формі неформальної та інформальної освіти Навчально-наукового інституту культури і мистецтв Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти відповідно до порядку визначеного законодавством. З відповідним положенням можна ознайомитися на сайті Навчально-наукового інституту культури і мистецтв.

Критерії оцінювання результатів неформальної та/або інформальної освіти

Форма роботи	Кількість балів
Гран-прі у Міжнародних конкурсах	10
Гран-прі у Всеукраїнських конкурсах	5
Лауреат I-III ступеня у Міжнародних конкурсах	7
Лауреат I-III ступеня у Всеукраїнських конкурсах	4
Публікації у закордонному фаховому виданні	10
Публікації у фаховому виданні	7
Публікації у не фаховому виданні	5
Участь у конференціях різного рівня	5
Призові місця за участь в університетських конкурсах наукових робіт	3
Призові місця за участь у Всеукраїнських конкурсах наукових робіт	4
Призові місця за участь у Міжнародних конкурсах	5

наукових робіт	
Студентська монографія за підсумками магістерської або бакалаврської роботи	6
Наукова робота у співавторстві	7
Предметна університетська олімпіада	3
Предметна Всеукраїнська олімпіада	4
Предметна Міжнародна олімпіада	5
Сольний концерт	10
Персональна виставка	10
Участь у виставках різного рівня (дизайн, проектування тощо)	4
Музейна діяльність	7
Громадська діяльність за фаховою підготовкою	3
Скайп-лекція/конференція	2

5. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль: усне опитування за матеріалом лекцій і практичних занять; оцінювання практичних завдань на практично-семінарських заняттях.

Підсумковий контроль: залік.

Методи навчання: практичні методи: репетиційна робота (індивідуальні та групові), виконання хореографічних етюдів, мініатюр, участь у партерній взаємодії та ансамблевому виконанні, сценічна практика з елементами імпровізації); методи навчання через досвід (участь у творчих проєктах, концертах), постановочна діяльність (створення власних мініатюр, етюдів).

6. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади виконавської майстерності.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні засади виконавської майстерності.

Тема 1.1. Поняття виконавської майстерності в хореографічному мистецтві (Сутність виконавської майстерності. Хореографічне виконання як акт художньої творчості. Особливості виконавської діяльності хореографа).

Тема 1.2. Сценічна дія, образ, роль (Рольова драматургія в танці. Характеристика сценічного образу. Міміка, жест, пластика як засоби сценічної виразності).

Тема 1.3. Формування сценічного образу засобами уяви, емоційної пам'яті та пластики (Вправи на розвиток сценічної уяви, емоційної пам'яті, внутрішнього бачення образу. Пластичні етюди на передачу характеру, емоційного стану та конфліктної ситуації. Побудова коротких композицій на основі заданої емоції або характеру персонажа).

Тема 1.4. Інтерпретація та імпровізація (Стилістичне прочитання хореографічного твору. Індивідуальний стиль виконавця. Імпровізація як виконавський метод).

Тема 1.5. Імпровізація та інтерпретація в хореографічному виконанні (Виконання імпровізаційних завдань у різних стилях хореографії (класика, модерн, контемпорарі, джаз, етнічна пластика. Інтерпретація фрагментів з класичних та сучасних хореографічних творів. Розвиток пластичної свободи, виразності, індивідуального виконавського почерку).

Тема 1.6. Постановочна діяльність виконавця: взаємодія з режисером, хореографом, ансамблем (Аналіз хореографічного тексту. Побудова ролі в рамках твору. Психофізичний стан виконавця на сцені).

Тема 1.7. Підготовка та сценічне втілення хореографічного номеру (Робота над хореографічною мініатюрою, етюдом або варіацією (індивідуально чи в парі). Партнерна взаємодія як основа ансамблевої узгодженості та емоційного контакту. Організація репетиційного процесу: послідовність, корекція, режисерське бачення).

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	у тому числі						у тому числі					
	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.	Усього	Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. роб.
Розділ 1. Теоретичні та практичні засади виконавської майстерності												
Тема 1.1. Поняття виконавської майстерності в хореографічному мистецтві	12	2				10						
Тема 1.2. Сценічна дія, образ, роль	12	2				10						
Тема 1.3. Формування сценічного образу засобами уяви, емоційної пам'яті та пластики	20		6			14						
Тема 1.4. Інтерпретація та імпровізація	12	2				10						
Тема 1.5. Імпровізація та інтерпретація в хореографічному виконанні	22		6			16						
Тема 1.6. Постановочна діяльність виконавця: взаємодія з режисером, хореографом, ансамблем	12	2				10						
Тема 1.7. Підготовка та сценічне втілення хореографічного номеру	30		8		2	20						
Усього годин	120	8	20		2	90						

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.1. Поняття виконавської майстерності в хореографічному мистецтві	2	
2	Тема 1.2. Сценічна дія, образ, роль	2	
3	Тема 1.4. Інтерпретація та імпровізація	2	
4	Тема 1.6. Постановочна діяльність виконавця: взаємодія з режисером, хореографом, ансамблем	2	
Разом		8	

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.3. Формування сценічного образу засобами уяви, емоційної пам'яті та пластики.	6	
2	Тема 1.5. Імпровізація та інтерпретація в хореографічному виконанні	6	
3	Тема 1.7. Підготовка та сценічне втілення хореографічного номеру	8	
Разом		20	

Теми до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1.1. Поняття виконавської майстерності в хореографічному мистецтві	10	
2	Тема 1.2. Сценічна дія, образ, роль	10	
3	Тема 1.3. Формування сценічного образу засобами уяви, емоційної пам'яті та пластики	14	
4	Тема 1.4. Інтерпретація та імпровізація	10	
5	Тема 1.5. Імпровізація та інтерпретація в хореографічному виконанні	16	
6	Тема 1.6. Постановочна діяльність виконавця: взаємодія з режисером, хореографом, ансамблем	10	
7	Тема 1.7. Підготовка та сценічне втілення хореографічного номеру	20	
Разом		90	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Ткаченко І. Історія хореографічного мистецтва: навчальний посібник. Суми: ФОП «Цьома С. П.». 2024. 118 с.
2. Ткаченко І. О. Танцювальне мистецтво Китаю: історико-теоретичний екскурс. Сучасна мистецька освіта: теоретико-практичний дискурс. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 2023. 392 с. (С. 269 – 295).
3. Ткаченко І. О. Розвиток вищої хореографічної освіти в Німеччині (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. Суми: ФОП Цьома С. П. 2023. 244 с.
4. Ткаченко І., Єпіфанов І. Тенденції та перспективи розвитку народного хореографічного мистецтва України. *Мистецькі пошуки*. 2021. № 1. № 13. С. 90–95.
5. Ткаченко І. О. Балетмейстерська діяльність Іржи Кіліана: від балетної сцени до кінотанцю. [*Вісник КНУКіМ. Серія: «Мистецтвознавство»*](#). 2021. Випуск 45. С. 218–223.
6. Tkachenko I. O. The Choreographer as the Creator of Dance Performance. Performing Arts in the Context of European Traditions: Historical Development, Cultural Aspects and Modern Trends: Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing». 2025. P. 168 – 186. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/587/15803/33342-1>

Додаткові:

7. Колногузенко Б. Види мистецтва та хореографії. Харків: ХДАК. 2014.
8. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. Х.: ХДАК. 2007. 344 с.
9. Чепалов О.І. Хореологія: статті та лекції. К. 2020. 228 с.
10. Шариков Д. Класифікація сучасної хореографії: монографія. Київ. 2008. 168 с.
11. Шариков Д. Теорія, історія та практика сучасної хореографії. [Генезис і класифікація сучасної хореографії – напрями, стилі, види.]. К.: КиМУ. 2010.
12. Шариков, Д. Хореографія: навчальний посібник для студентів ВНЗ «Театральне мистецтво». К. : КиМУ. 2011.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Обладнання для дисципліни «Виконавська майстерність хореографа»: навчальна аудиторія, комп'ютер, мережа Internet, а також танцювальна зала, обладнана дзеркальною стінкою, станком, магнітофон, фортепіано.

В умовах дистанційного формату навчання, використовується платформа Moodle, електронна пошта, а також допоміжні програми (Viber, Zoom, WeChat).